
ÉNEK-ZENE MŰVELTSÉGTERÜLETŰ TANÍTÓK ÉS TANÍTÓSZAKOS HALLGATÓK ZENEI ELŐKÉPZETTSÉGE ÉS VÉLEMÉNYE A KÉPZÉSRŐL

Author(s) / Szerző(k):

Janurik Tímea (Drs.)
Eszterházy Károly Katolikus Egyetem
Neveléstudományi Doktori Iskola (Magyarország)

E-mail:

januriktimi@gmail.com

Cite: Janurik Tímea (2026). Ének-zene műveltségterületű tanítók és tanítószakos hallgatók zenei előképzettsége és véleménye a képzésről. *OxIPO – Interdiszciplináris tudományos folyóirat*, VIII. évfolyam 2026/2. szám. 133-144. Doi: <https://www.doi.org/10.35405/OXIPO.2026.2.133>

Idézés:

This work is licensed under a Creative Commons Attribution-NonCommercial-NoDerivatives 4.0 International License.

EP / EE: Ethics Permission / Etikai engedély: KFS/2026/O2-0010

Reviewers: *Public Reviewers / Nyilvános Lektorok:*

- Lektorok:**
1. Rakos Katalin (ph.D.), Milton Friedman Egyetem (Magyarország)
  2. Sanda István Dániel (Ph.d., habil.), Obudai Egyetem (Magyarország)

Anonymous reviewers / Anonim lektorok:

3. Anonymous reviewer (Ph.D.) / Anonim lektor (Ph.D.)
4. Anonymous reviewer (Ph.D.) / Anonim lektor (Ph.D.)

Absztrakt

Egy spanyol-magyar kutatás hazai vonatkozású részében ének-zene műveltségterületű tanítók (n=7) és tanítószakos hallgatók (n=20) zenei előképzettségét és a szakterületi képzésről alkotott véleményét vizsgáltuk. A kvalitatív kutatás eszköze az interjú és kérdőív nyílt végű kérdésekkel; mintája 27 fő. A minta kiválasztása a kérdőívek esetén elérhetőségi alapú volt, az interjúk esetén hólabda-módszerrel történt. Az előadás rávilágít a jelenleg négy hazai egyetemen elérhető ének-zene műveltségterületű tanítóképzés kurzusaira, a megkérdezettek motivációjára a tanítói hivatás és az ének-zene szak tekintetében, a zenei előtanulmányaikra, a képzés során elérhető, számukra legjelentősebb tantárgyakra, témakörökre és a tanítók javaslataira a jelenlegi hallgatók számára. A

felmérés további kimenete, hogy a válaszokat a kutatás következő szakaszában összevetjük a spanyol részről érkezett eredményekkel.

Kulcsszavak: tanítóképzés, ének-zene, motiváció, elégedettségmérés

Diszciplína: pedagógia

Abstract

THE MUSICAL BACKGROUND AND OPINIONS ABOUT MUSIC EDUCATION TRAINING BY ELEMENTARY SCHOOL TEACHERS AND TEACHER TRAINING STUDENTS IN THE FIELD OF MUSIC EDUCATION

In the domestic part of a Spanish-Hungarian research project, we examined the musical background of teachers specializing in music education (n=7) and teacher training students (n=20) and their opinions on specialist training. The qualitative research tool consists of interviews and questionnaires with open-ended questions; the sample size is 27. The sample was selected on the basis of availability in the case of questionnaires and using the snowball method in the case of interviews. The presentation highlights the teacher training courses in music education currently available at four Hungarian universities, the respondents' motivation for the teaching profession and the music program, their prior musical studies, the most important subjects available to them during their training, topics available during the training, and the teachers' suggestions for current students. A further outcome of the survey is that we will compare the responses with the results from the Spanish side in the next phase of the research.

Keywords: teacher training, music lesson, motivation, satisfaction measurement

Discipline: pedagogy

Szélesebb körben feltárt az ének-zene órák helyzete, mint az azt tanító pedagógusoké, azon belül is az ének-zene műveltségterületű tanítóké, akik alsó tagozatban és 5-6. osztályban tarthatják az ének-órákat, így számos gyermek zenei alapélményét határozzák meg. A tanítószakos hallgatók körében kevésbé választott szakirány, így ezzel összefüggésben kevés tanítóképző intézmény kínálja ezt a lehetőséget. Az ének-zene tanítása iránt elkötelezett hallgatók támogatásának egyik lehető-

sége, hogy a képzést az igényeik szerint alakítják, illetve zenei előképzettség nélkül érkezve is megfelelő tudással vértetik fel őket, így több hallgató választhatja az ének-zenei műveltségterületet. Jelen tanulmány rávilágít a fentebb írt kérdésekre magyar viszonylatban, illetve a jövőbeli kimenetele az eredmények összehasonlítása a spanyol tanítószakos hallgatók válaszaival, mely a Complutense Egyetem kutatócsoportjának közreműködésével készül.

Az ének-zene óra megítélése

Az ének-zene óra alacsony mértékű kedveltségével és alárendelt helyzetével számos kutatás foglalkozott (Csikos, 2012; Dohány, 2009, 2013; Janurik, 2007; Pintér, 2017). Az iskolai zeneoktatás alacsony színvonalát többek között a gyenge tanárképzéssel és a zenetanárok alacsony létszámával magyarázzák (v.ö.: L. Nagy, 2002; Csengery, 2014 idézi Pintér, 2020). L. Nagy (2009) kutatásában az ének-zene tárgyat tanítók csökkentenék a zeneelméletre és zenetörténetre fordított időt az éneklés és zenehallgatás javára. Pintér (2020) is énektanárok véleményét írja le az ének-zeneoktatás eredményességéről. A megkérdezett pedagógusok szerint a tantárgy alárendelt szerepet tölt be a kurrikuláris foglalkozások között, illetve a tanulók zenei tudásbeli hiányosságokkal rendelkeznek, melyek a meginterjúvolt oktatók egy része szerint elkerülhető, orvosolható lenne, ha ének-zene tanárok tanítanák a tantárgyat első osztálytól kezdve. Fekete (2025) átfogó kutatásában az énektanárokkal készített interjúkban elhangzottak szerint, ők úgy ítélik, nagyon jó a presztízszük.

Az énekóra pozitívabb megítélésére számos jó gyakorlat született. Ilyen a játékos formában, a technológia bevonásával használt Zenesziget digitális zenei oktatóprogram (Szabó, 2021) és más digitális eszközök alkalmazása (Jakobicz, Wamzer és Józsa, 2018), a diákok aktivizálása zenei játékokkal (Nagyné, 2017), a kooperatív tanulás eszközeinek alkalmazása (lásd: Turmezeyné, 2014, Jakobicz, Wamzer és Józsa, 2018), drámapedagógia, projekt-

módszer (Jakobicz, Wamzer és Józsa, 2018) és a problémalapú tanulás (Jakobicz, Wamzer és Józsa, 2018).

Az ének-zene műveltségterületű tanítóképzés és az énekórák tartalma hazai és nemzetközi kitekintésben

Hazánkban az ének-zene órát alsó tagozatban az osztálytanító vagy ének-zene műveltségterületű tanító tarthatja, illetve ének-zene tanár, ez utóbbi kettő szakirányú végzettséget jelent. Gubbins (2021) interjúk kutatása a két modell különbségét világítja meg. Írországban a generalista modellt alkalmazzák, amikor minden tantárgyat egy tanító tanít, míg az Egyesült Államokban a specialista modell szerint a tantárgyakat más-más tanító tanítja szakterületétől függően. Az énekóra esetében a generalista modell szerint tanítók negatívumnak ítélték, hogy a daltanításon kívüli ismereteik hiányosak. A specialista modellt alkalmazó iskolák válaszádoiban felmerült az igény az ének-zene műveltségterület elvégzésére minden tanító esetében.

A Kaliforniai Állami Egyetem Fullerton Zeneművészeti Alapképzésén három szakirányból egy kínálja az általános iskolai ének-zene tanári szakot, aminek elvégzésén túl akkreditációs eljárásban is részt vesznek a leendő zenetanárok (Iotova és Siebenaler, 2018). Az oktatás, így az énekórák követelményei államonként eltérőek; az óra tartalma az adott tankerület által választott kurrikulumtól függ (National Core Arts Standards, s.a.). Tennessee államban az ének-zene órák része többek között az éneklés, hangszerjáték, improvizáció,

zeneszerzés, zenei írás-olvasás, zenehallgatás és elemzés, továbbá a történelmi és kulturális kapcsolatok megismerése (The College Board, 2011).

A madridi Complutense Egyetem a magyar egyetemekhez, főiskolákhoz hasonlóan általános tanítóképzést kínál, melyben választható szakirány az ének-zene, majd a középiskolai énektanár fokozat megszerzéséhez a mesterképzést is el kell végeznük (Iotova és Siebenaler, 2018). A spanyolországi énekórák része az éneken túl a dráma- és tánctechnikák alkalmazása, a kreativitás fejlesztése újrachasznosított hangszerek készítésével, ismerkedés a zenei előadás résztvevőivel (zeneszerző, karmester, hangszeres és énekes előadók, közönség; v.ö.: *Extracto Programación*, s.a.), továbbá figyelmet fordítanak a digitális zenei források és a koncerten megfelelő viselkedési szabályok megismerésére (*Programación Lomloe*, s.a.).

Magyarországon jelenleg négy felsőoktatási intézményben választhatják a tanítószakos hallgatók az ének-zene szakirányt. Bár korábban több egyetem is kínálta ezt, de a kutatás adatgyűjtési fázisában csak azokban voltak aktív ének műveltségterületű hallgatók. Mindegyik képzési intézményben kötelező tantárgy az ének-zene tantárgypedagógia. A budapesti, egyházi egyetem általános tanítóképzésében nagy hangsúlyt kap a hospitálás és tanítási gyakorlat mellett a kórus, ének-zenei játék és az egyházi zene. A műveltségterületi képzésben az ének, karvezetés-kórushangképzés, hangszerjáték és szolfézs-zeneelmélet is megjelenik. A budapesti, állami

fenntartású egyetem általános képzésében csak az ének-zene és tantárgypedagógiája szerepel, mely a műveltségterületi képzésben is; utóbbi kiegészül a szolfézs-zeneelmélet, karvezetés-kórushangképzés, énekkar és zeneirodalom kurzusokkal. A vidéki, egyházi egyetem tanítóképzésének általános része nem specifikus elnevezésű tárgyakat kínál: zenei alapismeretek, zeneismeret, ének-zene. Ezzel szemben a szakirányú képzésben konkrét zeneismereti területek széles választékát kínálja: tanítási gyakorlat, hangszerjáték, ének és hangképzés, énekkar, vezénylési gyakorlat, komplex zeneismeret, zenetörténet és népének, népzene. A Pest vármegyei, egyházi főiskola tanítóképzésének általános tárgyai mellett, úgymint ének-zene és zeneismeret, egyedülálló kurzust is kínál, melyben zenei foglalkozások vezetésére készíti fel a hallgatókat. Az ének-zene műveltségterület választók hangképzés, hangszerjáték, karvezetés és szolfézs-zeneelmélet tantárgyak ismeretivel is gazdagodnak. A magyar oktatás, így az énekképzés is a Nemzeti Alaptantervben foglaltakon alapszik (lásd: NAT, 2020). Alsó tagozaton a népdalok helyezi fókuszba, mely kiegészül más népek zenéjével és klasszikus zenei szemelvényekkel. A módszertan a Kodály koncepciót veszi alapul, így a relatív szolmizáció ismereteinek elsajátítása kiemelt jelentőségű (NAT, 2020).

Törökországban a tanítók alapképzésében mindössze egy kurzus felel az énektanítás ismereteiért (lásd: Istanbul Aydin University, s.a., Istanbul Zaim University, s.a.). A tanítók az első négy évben, hetente

egy, 40 perces órában tanítanak éneket (Göktürk-Cary, 2014), majd a zene iránt különösen érdeklődő diákok zenei felső tagozatos iskolában (music middle school) folytathatják tanulmányaikat 2024 óta (Türk, 2025). Felső tagozaton és középiskolában énektanár tanítja a tantárgyat (Özgül, 2023). Szintén szerepel a zenei tantervben a Kodály koncepció, a himnusz (MEB, 2018) emellett a tananyag része a transzferdalok (európai népdal dalai török nyelven), utánzódalok (más népek zenéje ihlette, iskolai művek török zeneszerzőktől), a névtelen dalok (népdalok, kiszámolók, népi gyermekdalok, altatók) és a török iskolai dalok (népzenei forrású, anyanyelven énekelt művek, melyeket török zeneszerzők komponáltak) elsajátítása is (Yılmaz, 2015).

Finnországban a tanító az egyik leggyakrabban választott egyetemi szak (v.ö.: Benedek, 2005, Hansén et al. 2023), így a legalkalmasabb jelölteket választhatják (Bús, 2015), és azok, akik bekerülnek, minimálisan hagyják el a képzést (Kálmán, 2011). A tanítók az első hat évben tanítják az osztályukat, melynek része az énekóra is, majd hetedik osztálytól énektanárokhöz kerül a tantárgy. Az általános tanítóképzésben éneklést, zenepedagógiát, zenei ismereteket és hangszeres ismereteket tanulnak a hallgatók (Janurik, 2024), továbbá nagy szerepet kapnak a pedagógiai tantárgyak, melyekhez egy vagy több általános iskolai tantárgy szak szaktárgyi és szakdidaktikai tudását sajátítják el a tanítószakos hallgatók (Bús, 2015). Az énekórákon szerepet kap a népzene, modern zene,

zeneszerzés, éneklés, hangszeres játék, melyhez az is hozzájárul, hogy sok iskola rendelkezik saját stúdióval is (Safari, 2011).

Minta

A 27 fős mintát alkotó hét tanító elérése hólabdamódszerrel történt, a 20 tanítószakos hallgató kutatásba való bevonása elérhetőségi alapú volt, ezáltal a minta nem tekinthető reprezentatívnak, ám eredményei hasznosak lehetnek a gyakorlat szakemberei és további kutatások számára.

A kutatásban 25 nő és 2 férfi vett részt, utóbbiak közül egyikük tanító, másikuk tanítószakos hallgató. A nemek egyenlőtlen aránya is mutatja, hogy a pedagógusi pályát túlnyomóan nők választják (Nagy és Varga, 2009). Életkorukat tekintve három kategóriába sorolhatók a válaszadók: 19-21 éves kor között öt fő, 22-24 éves kor között négy fő, 24 év felett 18 fő életkora van. A hallgatóknál nagyobb arányban van jelen pedagógus családtag (20/14 fő), míg a tanítóknál (7/3 fő) kevesebb személynél, amely mindkét résztvevői körben megjelent a pálya iránti motivációk között is. A hallgatók közül hét fő családjában zenetanár is van.

Eszközök és eljárás

A kvalitatív kutatásban ének-zene műveltségterületű tanítókkal készült interjú és e szakirányú hallgatókkal kérdőíves felmérés, melynek nyílt végű kérdéseit használtuk ebben a kutatási fázisban. Mind az interjú szövege, mind a kérdőív saját készítésű volt; e területet vizsgáló eszközről nem áll rendelkezésre publikáció.

Az interjúkat egyidőben végeztük a kérdőív kiküldésével, mindkét adatgyűjtési eljárás online történt. A kérdőíveket a tanácskezeseknek, szakfelelősöknek küldtük, akik továbbították a hallgatóknak.

Eredmények

Általános kérdések és motiváció. A tanítói pályára az 1. táblázatban látható tényezők sarkallták a hallgatókat és tanítókat. A válaszok nyílt végű kérdésekre érkeztek a kérdőívek esetében is, melyet kategorizáltunk. Az elosztott említéseknel minden táblázat esetében először a hallgatók, majd a tanítók válaszai láthatók. Az egyéb válaszok csak a hallgatók esetében jelentek meg: „Vonzó munkaidő, előrelépés az iskolai munkakörben.”, „Azért, mert szerintem ez egy nagyon meghatározó időszak a gyerekek számára, itt van a legnagyobb lehetőség szellemileg és lelkileg is megalapozni a jövőjüket.”

1. táblázat: A tanítói pályára motiváló tényezők. Forrás: a Szerző

Motiváció-tanító	Említések elosztva	Említések összesen
gyermekszeretet	12+3	15
tanítás szeretete	7+3	10
egyéb	9	9
családi minta	2+4	6
összes	40	40

Az ének-zene műveltségterület választására a feltüntetett belső motivációból eredő tényezők mellett öt fő esetében az intézményi lehetőség volt a döntő, mert az egyik intézményben két műveltségterület közül lehet választani, melyből az egyik az ének-zene. Az egyéb tényezők között

különböző okok láthatók (lásd: 2. táblázat): „Mert erről tudtam a legkevesebbet.”, „Ehhez éreztem plusz tehetséget, motivációt. A zene folyamatosan jelen volt a családban is.”

2. táblázat: Az ének-zene műveltségterület választására motiváló tényezők. Forrás: a Szerző

Motiváció-ének-zene m.t.	Említések elosztva	Említések összesen
zeneszeretet	12+1	13
egyéb	8+2	10
zenetanár példakép	9	9
intézményi lehetőség	1+4	5
korábbi zenei tanulmányok	4	4
közösség	2	2
zenészként a fellépések	2	2
összes	45	45

Zenei előképzettség. A zenei előképzettségre utaló tényezők (közösség, zenészként fellépések, zenetanár példakép, korábbi zenei tanulmányok) a szakirány választására sarkalló tényezők között is megjelentek. Mindazonáltal az előzetes zenei tanulmányok hiánya megnehezítheti a képzés sikeres teljesítését, mely az elégedettség vizsgálatánál megjelenik.

Intézményes keretek között, extrakurrikuláris tevékenységként 17 fő (12 hallgató + 5 tanító) tanult zenét, egy tanító jelenleg is fejleszti magát ilyen formában: „Jelenleg is tanulok egyébként zeneiskolában, mivel ugye 24 évesen kezdtem el zongorát tanulni egyetemen. Emiatt muszáj volt beiratkoznom zeneiskolába, mivel azért a nulláról, felnőttként egy új hangszeret elsajátítani nem a legegyszerűbb dolog, úgyhogy jelenleg is aktív tanulója vagyok a kispesti zeneiskolának.” Két fő esetében a zenetanulás iskolai keretek között, de az

ének-zene órán túli tevékenységként valósult meg: „Én a Fóti Népművészeti Szakközépiskolában végeztem, ami azt jelenti, hogy (...) néprajzból érettségiztünk.”, „Ötödikes korom óta kórusba jártam, úgy-hogy így követte igazából az éneklés végig a pályámat, (...) az életemet.”

A válaszadók véleménye a képzésről. Bár a legtöbb tanító és hallgató elégedett a képzéssel, megjelennek negatívumok is, melyek közül három a jelenlegi hallgatókat érinti: túl nehéz vagy túl sok a tantárgy, kevés idő jut az ismeretek elsajátítására, illetve egyéb vélemény: „A szigorlati tételsor és a záróvizsga tételsor közti jelentős különbség.” Míg egyes válaszadók szerint nem elég hatékony a képzés, addig mások véleménye alapján túl könnyű. Mind pozitív, mind negatív töltettel megjelent a zenei háttérrel rendelkezők előnye (3. táblázat): „Számomra mivel ennyit jártam zenei suliba, így már az is adott egy alapot, mert igazából amiket tanultam, aztán később, azok már ismétlés voltak a főiskolán”, „Nagyon sok egyszerre, kevés idő, sok követelmény ...főleg, akinek nincs zenei előképzettsége.”

Kiemelték, mely tantárgyak a leghasznosabbak, melyek jellegük szerint csoportosíthatók (4. táblázat).

3. táblázat: A válaszadók véleménye a zenei képzésről. Forrás: a Szerző

Vélemény	Említések elosztva	Említések összesen
elégedett	6+3	9
túl nehéz/sok tantárgy	7	7
nem elég hatékony a képzés	2+4	6
érezhető előny a zenei háttér	2+3	5
időhiány	4	4
túl könnyű	1+1	2
egyéb	1	1
összes	34	34

A gyakorlati ismereti tárgyakhoz tartozik a szolfézs-zeneelmélet, hangszerjáték, énekhangképzés, kórus, karvezetés. Sem a hallgatóknál, sem a tanítóknál nem jelent meg elméleti tárgy mint a leghasznosabb kurzus. Fontosnak tartották a tantárgypedagógia-módszertani ismereteket, illetve egy fő kiemelte az oktató jelentőségét: „Ha jól tanít, ha jó az oktató, akkor én fontosnak érzem a zeneelmélet és zenetörténet oktatást, a zenetörténetet. Azért, mert egy alapfokú műveltséget ad, ami elengedhetetlen ehhez a szakmához, szakirányhoz. A zeneelméleti képzés meg azért, mert az oktatás során ez elengedhetetlen része a munkavégzésnek. De még egyszer, a jó oktató kell.” (4. táblázat).

4. táblázat: A leghasznosabb tantárgy a válaszadók szerint. Forrás: a Szerző

Leghasznosabb tárgy	Említések elosztva	Említések összesen
gyakorlati ismeret	13+8	21
tantárgypedagógia	9+4	13
oktató	1	1
összes	35	35

Megvitatás

A válaszok alapján a gyermekszeretet és a tanítás szeretete a leggyakoribb okok a tanítói pálya választására, ám az ének-zene műveltségterület választására még több indok jelent meg, melyek közül a legtöbb a korábbi zenetanulmányokhoz, zenész-tevékenységhez köthető. A válaszadók nagy arányban tanultak zenét korábban, mely megjelent a képzésről alkotott véleményükben is, miszerint könnyebb a követelmények teljesítése annak, aki előzetes zenei tanulmányokkal rendelkezik. A képzésről

alkotott negatív megítélés a túl sok/nehéztantárgyra és időhiányra vonatkozik, továbbá nem találják elég hatékonynak, és volt egy előzetes zenei tanulmányokkal rendelkező tanító, aki túl könnyűnek ítélte azt. Ez alapján arra lehet következtetni, hogy a képzés nem tudja minden hallgató számára ugyanazt nyújtani, mert akik nincsenek olyan magas szintű zenei ismeretek birtokában, mint azok, akik hosszabb időn át tanultak zenét zeneiskolában, nehezen tudják a hiányosságokat pótolni, melyre a képzés építene, így vitatható, hogy megengedhető-e, hogy előzetes zenei tanulmányok nélkül jelentkezzenek erre a szakirányra, mert az mindenképpen fontos az eredmények alapján, ám annak követelményként való feltüntetése esetén még kevesebben választanák e műveltségterületet, ami jelenleg is kevés hallgatót vonz. A gyakorlati ismereti tantárgyak és a tantárgypedagógia hasznosnak bizonyulnak a válaszok alapján, így ezen két tantárgycsoport kiterjesztése jelenthetné a megoldást, hogy az előzetes zenei ismereteket biztosítsa az azokkal nem rendelkezőknek, akár úgy is, hogy kevesebb lesz elméleti tárgy.

Konklúziók

A 27 fős mintán végzett kvalitatív kutatásban ének-zene műveltségterületű tanítók (7 fő) és ezen a szakirányon tanuló hallgatók (20 fő) működtek közre. Összesen 17 (14 hallgató+3 tanító) fő esetében van jelen pedagógus családtag, ám ez csak 5 (2 hallgató+3 tanító) főnél jelent motivációt a tanítói hivatás választására. A legtöbben a gyermekszeretetet (15) és a

tanítás szeretetét (10) említették, így a családi minta hatása kisebb, mint a saját elhatározás, belső motiváció, mely a tanító szak választására sarkallta a megkérdezett személyeket.

Az ének-zene műveltségterület választására a leggyakoribb válasz a zeneszeretet (13), egyéb tényezők (10) és a zenetanár példakép (9) volt. A válaszadók nagyrésze, 17 (12 hallgató+5 tanító) fő tanult zenét az iskolán kívüli keretek között, 2 személy iskolában, de az ének-zene órán túli foglalkozásként, így összesen 19 válaszadó rendelkezik az előzetes zenei ismeretek valamilyen formájával. Ez is azt mutatja, hogy nagy jelentősége van az extrakurrikuláris zenetanulásnak, mely a zenei tudáson és a zeneszereteten túl a zenetanárral való pozitív kapcsolat meghatározó élményét is adja.

A képzésről megoszlanak a vélemények. Megjelenik az elégedettség (9 fő), a túl sok/túl nehéz tantárgyak okozta nehézség (7 fő), a képzéssel hatékonyságával való elégedetlenség (6), illetve kiemelik, hogy érezhető előnyben részesül az, akinek van zenei előképzettsége (5). Hasznosak vélik a gyakorlati ismereti (21) és tantárgypedagógiai (13) kurzusokat, mely felveti a kérdést, hogy milyen mértékű elméleti ismeretek szükségesek az ének-zene műveltségterületi képzésben. Amennyiben kevesebb, úgy a túl sok tantárgy kérdése is részben megoldódna, vagy annak idejében több olyan kurzust lehetne indítani, mely segíti azokat, akik nem jártak korábban zeneiskolába zenét tanulni, így hangszerjátékuk kezdetleges és szolfézs-zeneelméleti ismeret

reteik alapfokúak. A kutatás következő lépése lesz az eredmények nemzetközi kontextusba helyezése a spanyol válaszadók bevonásával, illetve további irányba lehet a tanítók és hallgatók véleményének feltárása más műveltségterületekre vonatkozólag.

Korlátozások

A minta elérése nehézséget okozott, különösen a hallgatók esetében. A tanszékvezetők, szakfelelősök előzetesen tájékoztattak, mikor megkerestük őket, hogy kevés hallgató választotta az ének-zene műveltségterületet, így kis elemszámú lesz a mintánk. Ők többször is elküldték a kérdőívet, hogy a lehető legtöbb válasz beérkezzen, így a 20 fős részminta a lehető legtöbb. A tanítók elérése könnyebb volt, mert ismerték egymást, így szívesen álltak rendelkezésre, ám a sűrű időbeosztásuk okán nehéz volt az interjú idejét egyeztetni velük.

Irodalom

- Benedek Mihály (2005). A „finn csoda” – és ami mögötte van – PISA-konferencia Helsinkiben. 2005. március 14–16. *Új Pedagógiai Szemle*, 55(4), 108–112.
- Bús Enikő (2015). Tanárképzés Finnországban. *Iskolakultúra*, 25(11), 17–28. Doi: <https://doi.org/10.17543/ISKKULT.2015.11.17>
- Csíkos Csaba (2012). Melyik a kedvenc tantárgy? Tantárgyi attitűdök vizsgálata a nyíltvégű írásbeli kikérdezés módszerével. *Iskolakultúra*, 22(1), 3–13. Letöltés: 2025. 11. 30. URL: http://real.mtak.hu/56688/1/EP_A00011_Iskolakultura_2012_01_003-013.pdf
- Dohány Gabriella (2009). Zenei élmény az énekórán? *Iskolakultúra*, 19(3), 70–79. Letöltés: 2025. 11. 30. URL: http://misc.bibl.u-szeged.hu/45541/1/iol_2009_002_070-079.pdf
- Dohány Gabriella (2013). *A zenei műveltség és az ének-zene tanulásával kapcsolatos háttérváltozók összefüggéseinek empirikus vizsgálata a középiskolás tanulók körében*. SZTEBTK Neveléstudományi Doktori Iskola, PhD értekezés. Letöltés: 2025. 11. 30. URL: http://doktori.bibl.u-szeged.hu/1943/1/Disszertacio_dohany.pdf
- Extracto Programación didáctica para el área de Música (s.a.). *1º curso de Educación Primaria*. Letöltés: 2025. 12. 23. URL: <https://vicentecanadablanch.educacion.es/documents/2060499/146284942/Extracto+Programacio%C2%A6%C3%BCn+de+musica+1-%C2%A62023-2024.docx.pdf/bf5207af-32d6-416a-968c-648eaab359c9>
- Fekete Anikó (2025). 18 budapesti középiskola ének-zene tanárainak pályaképe, felkészültsége, attitűdje, megítélése, valamint intézményük zeneoktatásának helyzete. *Parlando*, 2025(6), oldalszám nélkül. Letöltés: 2025. 12. 02. URL: https://www.parlando.hu/2025/2025-6/Fekete_Aniko-Enek-zene.pdf
- Göktürk-Cary, Dilek (2014). The evolution of music education in Turkey. *Debates – Cadernos Do Pro-grama De Pós-Graduação Em Música*, (13), 13–22.
- Gubbins, Edmond (2021). Music across the waves: an international comparative examination of the Irish generalist and the

- American specialist models of music education from the teacher's perspective. *British Journal of Music Education*, 2021(38), 74–91. Doi: <https://www.doi.org/10.1017/S0265051720000224>
- Hansén, Sven-Erik; Lavonen, Jari; Sjöberg, Jan; Aspors, Jessica; Wikman, Tom; and Eriksson, Inger (2023). Tension Patterns in Finnish Teacher Education – Recruitment, Reform and Relevance. In Elstad, Eyvind (Ed.), *Teacher Education in the Nordic Region. Evaluating Education: Normative Systems and Institutional Practices*. pp. 159–174. Doi: https://doi.org/10.1007/978-3-031-26051-3_5
- Iotova, Anelia Ivanova and Siebenaler, Dennis (2018). Music training of music teacher in Complutense University of Madrid and California State University of Fullerton: a comparative study. *Profesorado*, 22(3), 295–215. Doi: <https://www.doi.org/10.30827/profesorado.v22i3.8003>
- Istanbul Aydin University (s.a.) *Faculty of Education/Elementary Education/Introduction/Details*. Letöltés: 2025.01.04. URL: <https://study.aydin.edu.tr/elementary-education/>
- Istanbul Zaim University (s.a.) *Faculty of Education/Primary School Teaching/ Course Category List*. Letöltés: 2025. 01. 04. URL: <https://www.izu.edu.tr/en/academics/faculties/education/departments/department-of-primary-education/department-of-primary-school-education/primary-school-teaching#>
- Jakobicz Dorottya, Wamzer Gabriella, és Józsa Krisztián (2018). Motiválás az ének-zene órákon. *Gyermeknevelés Tudományos Folyóirat*, 6(2), 18–31. Doi: <https://doi.org/10.31074/gyn201821831>
- Janurik Márta (2007). Áramlatélmény az iskolai ének-zeneórákon. *Magyar Pedagógia*, 107(4), 295–320. Letöltés: 2025. 11. 30. URL: http://magyarpedagogia.hu/document/janurik_MP1074.pdf
- Janurik Tímea (2024). A tanári professzió értelmezése Finnországban, különös tekintettel az iskolai zenetanárok helyzetére. In Mogyorósi, Zsolt (Ed.), *Acta Universitatis de Carolo Eszterházy Nominatae. Sectio Paedagogica* [Tanári professzió – Közösségi tanulás – Iskolapedagógia]. Tanulmányok a neveléstudomány köréből. pp. 45–53. Doi: <https://www.doi.org/10.46436/ActaUnivEszterhazyPedagogica.2023.45>
- Kálmán Orsolya (2011). A folyamatos szakmai fejlődés helyzete Finnországban, különös tekintettel a pedagógusképzés bemeneti és kimeneti feltételeire. In Falus Iván (Szerk.), *Tanári pályaképzés – kompetenciák – sztereotípiák – sztereotípiák áttekintés*. pp. 139–161. Letöltés: 2025. 12. 21. URL: http://epednet.ektf.hu/eredmenyek/tanari_palyakapcsolat_kompetenciak_sztenderdek.pdf
- L. Nagy Katalin (2009). *Az ének-zene tantárgy helyzete egy kérdőív felmérés tükrében*. Oktatási Hivatal, Budapest. Letöltés: 2025. 11. 30. URL: <https://ofi.oh.gov.hu/en/az-enek-zene-tantargy-helyzete-egy-kerdoives-felmeres-tukreben>
- MEB (2018). *Műzika dersi öğretim program*. Letöltés: 2025. 12. 19. URL: <https://mufredat.meb.gov.tr/ProgramDetay.aspx?PID=357>

- Nagy Mária és Varga Júlia (2009).
Pedagógusok. In Halász Gábor és Lannert Judit (Szerk.). *Jelentés a magyar közoktatásról 2006.* oldalszám nélkül. Letöltés: 2025. 12. 05. URL: <https://ofi.oh.gov.hu/nagy-maria-varga-julia-7-pedagogusok>
- Nagyné Rápli Györgyi (2017). *Módszertani ötletek. Gondolatok az ének-zene tanításáról.* Letöltés: 2025. 12. 19. URL: https://www.oktatas.hu/pub_bin/dload/kozoktatasi/pok/Budapest/modszertani_ottetek_RapliGy.pdf
- NAT (2020). *A 2020-as NAT-hoz illeszkedő tartalmi szabályozók.* Letöltés: 2025. 12. 18. URL: https://www.oktatas.hu/kozneveles/keret/tantervek/2020_nat
- National Core Arts Standards (s.a.). *A Conceptual Framework for Arts Learning.* Letöltés: 2026. 01. 04. URL: <https://www.nationalartsstandards.org/sites/default/files/Conceptual%20Framework%2007-21-16.pdf>
- Özgül, İlhan (2023). Vocational Music Education Institutions and Music Teacher Training in Turkey in the 21st Century. *International Education Studies*, 16(6), 71–79. Doi:<https://www.doi.org/10.5539/ies.v16n6p71>
- Pintér Tünde (2017). A mindennapos éneklés margójára. *Parlando*, 59(3), oldalszám nélkül. Letöltés: 2025. 11. 30. URL: <https://www.parlando.hu/2017/2017-3/PinterTunde-Parlando.pdf>
- Pintér Tünde (2020). A zeneoktatásunk kihívásai és nehézségei általános iskolai és gimnáziumi énektanárok nézeti alapján. *Gyermeknevelés Tudományos Folyóirat*, 8(2), 74–109. Doi: https://doi.org/10.31074/gyntf.2020.2.74_109
- Programación Lomloe (s.a.). *PROGRAMACIÓN LOMLOE DEL ÁREA DE MÚSICA PRIMARIA Curso escolar 2023/24 CEIPSO “PEÑALTA”. BUITRAGO DEL LOZOYA.* Letöltés: 2025. 12. 23. URL: <https://site.educa.madrid.org/cp.penalta.buitrago//wp-content/uploads/cp.penalta.buitrago/2023/11/Prog.-Musica-LOMLOE.-PRIMARIA-Curso-23-24.pdf>
- Safari, Argine (2021). *Excitement, equity, exploration: Music Education in Finland.* National Association for Music Education. Letöltés: 2025. 12. 21. URL: <https://nafme.org/blog/excitement-equity-exploration-music-education-in-finland/>
- Szabó Norbert (2021). *Zenei fejlesztés első osztályosok körében digitális eszközök használatával az ének-zene órákon.* PhD-értekezés. SZTE BTK Neveléstudományi Doktori Iskola, Szeged. Doi: <https://www.doi.org/10.14232/phd.11092>
- The College Board (2011). *A Review of Selected State Arts Standards, New York* Letöltés: 2026. 01. 04. URL: <https://www.nationalartsstandards.org/sites/default/files/NCCAS%20State%20and%20Media%20Arts%20report.pdf>
- Turmezeyné Heller Erika (2014). A kooperatív tanulás alkalmazásának lehetőségei az énekművészet órán. *Parlando*, 2015(6), oldalszám nélkül. Letöltés: 2025. 12. 20. URL: <https://www.parlando.hu/2014/2014-6/Turmezeyne.htm>
- Türk, Ercan (2025, Ed.). *Turkish Education System. Key Elements, Policies and Reforms.* Republic of Türkiye Ministry of National Education, Directorate of Strategy

Development, Ankara Letöltés: 2025. 12.
21. URL:
https://eurydice.meb.gov.tr/meb_iys_dosyalar/2025_06/01015044_tes159en.pdf

Yilmaz, Nilufer (2015). General Music
Training and the Place of Music Types
Used in Turkey from the Ottoman Period

Till Today. *Procedia – Social and Behavioral
Sciences*, 197(2015), 554–558. Doi:
<https://www.doi.org/10.1016/j.sbspro.2015.07.191>